

Internt notat					
Til:	Lars Grøttå/TBD				
Fra:	Håkon Olav Skogmo og Øystein Nøtsund				
Ansvarlig:	Lars Grøttå				
Dato:	05.02.2020				
Saksnr.:	201900216-18				
Arkiv:	430				
Kopi:	TBD, Ingunn Åsgard Bendiksen/TBSTB				

Melding om ulykker og uønskede hendelser 2019

Sammendrag

NVE har mottatt melding om i alt 9 meldepliktige hendelser (ulykker og uønskede hendelser) for vassdragsanlegg i 2019 iht. § 7-11 i forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften). 2 hendelser gjaldt dammer og 7 gjaldt vannveier. I tillegg har det kommet melding om 3 hendelser i kraftstasjoner, 1 arbeidstilsynssak og 1 uønsket hendelse på dam i konsekvensklasse 0. Disse 5 hendelsene er ikke omfattet av meldeplikten i damsikkerhetsforskriften § 7-11, og er derfor ikke med i notatet for 2019. Meldeplikt for uønskede hendelser er knyttet til konsekvensklasse.

Oppsummert ble det totalt meldt inn 3 ulykker. Alle ulykkene var tilknyttet vannveier. Det ble meldt inn 2 rørbrudd og 1 skade på terreng. Ingen av ulykkene førte til personskade på tredjeperson. I alle tilfellene var skadene begrenset til vassdragsanlegget og terrengskader.

De øvrige 6 hendelsene er kategorisert som uønskede hendelser. 2 av hendelsene skjedde i tilknytning til dammer og 4 i tilknytning til vannveier. Det er meldt om et innbrudd, en skadeflom, en skade på anlegg, en manøvreringssvikt av luker, et tilfelle av skade/sabotasje og to hendelser med lekkasjer.

De innmeldte hendelsene i 2019 medførte ikke alvorlige konsekvenser for personer/samfunn.

Innledning

Innsending av melding om ulykke eller uønsket hendelse ved vassdragsanlegg er et krav som kom i forskrift om sikkerhet ved vassdragsanlegg (2010). Formålet med bestemmelsen (§ 7-11) er å bidra til at erfaringer fra ulykker og uønskede hendelser kan samles inn, analyseres og brukes til å forebygge at tilsvarende hendelser skjer på nytt. Verdien av å gjennomgå ulykker og hendelser for å finne årsak og forbedringsmuligheter slik at tilsvarende hendelse ikke skjer på nytt, er understreket i etterkant av flere store ulykker, for eksempel i rapportene om Åsta- og Sleipner-ulykkene i henholdsvis NOU 2000:30 og NOU 2000:31.

Meldeplikten gjelder for både ulykker og uønskede hendelser for alle vassdragsanlegg (dammer og vannveier) i konsekvensklasse 1-4. For konsekvensklasse 0-anlegg begrenses plikten til å varsle om

ulykker. Med «ulykke» menes en uønsket eller utilsiktet plutselig begivenhet eller en bestemt rekke av slike begivenheter som har skadelige følger på personer, på vassdragsanlegget, på eiendom utenfor vassdragsanlegget eller miljø. Med «uønsket hendelse» menes enhver annen uønsket begivenhet enn ulykke som har sammenheng med vassdragsanlegget og som innvirker på sikkerheten, herunder nestenulykker. Uønskede begivenheter som innbrudd i dam eller lukehus, skadeverk på anlegg og utstyr, påfallende atferd på og rundt anlegg osv. anses å være omfattet av bestemmelsen. Melding skal sendes NVE så snart som mulig. Kravene til informasjonen som NVE skal ha i etterkant vil avhenge av omfanget og konsekvensene av ulykken eller hendelsen. I noen tilfeller vil det være tilstrekkelig med en kort redegjørelse, mens det i andre tilfeller vil være nødvendig med en grundig gjennomgang av hendelsen eller ulykken. NVE har utarbeidet en veileder, nr. 1/2014, for å klargjøre når meldeplikten inntreffer og nivået på meldeplikten. Det er satt en frist på 3 måneder for å redegjøre mer utførlig for ulykken eller hendelsen for å sikre at informasjonen kommer myndighetene i hende i rimelig tid etter at ulykken eller hendelsen skjedde. Den første hendelsesrapporten med forankring i damsikkerhetsforskriften § 7-11, ble utgitt i 2017, for hendelser som skjedde i 2016. Målet er at framtidige hendelsesrapporter etter hvert også skal inneholde statistikk og analyser av innmeldte hendelser, slik at det blir lettere å trekke ut erfaringer og legge til rette for læring og forbedring. NVE arbeider fortløpende med utvikling av databasen SIV (database over vassdragsanlegg) for å skaffe tilstrekkelig godt grunnlag for framtidige analyser.

Hendelser knyttet til dammer

Det var i alt 2 meldepliktige uønskede hendelser som var knyttet til dammer. Innmeldte hendelser gjaldt dammer i konsekvensklasse 2 til 4. Hendelsene er opplistet her:

- Betongdam i konsekvensklasse 4 under fornying. Ventil i omløpstunnel skadet under tapping og lot seg ikke manøvrere. Årsak til skade er trolig vibrasjoner.
- Murdam med oppstrøms betongtetting, konsekvensklasse 2. Bunntappeluke har falt ned og tapping fra magasiner ble stoppet. Inspeksjon viste at luken også var blokkert med stor stein. Magasin har redusert magasinnivå for å ivareta sikkerheten ved anlegget.

Hendelser knyttet til vannveier

Det var i alt 7 meldepliktige hendelser som var knyttet til vannveier. Innmeldte hendelser gjaldt vannveier i konsekvensklasse 0 til 2.

Ulykker:

- Tverrslag, konsekvensklasse 2. Vann fra åpent tverrslag førte til utvasking i gammel tipp.
- Rørgate, konsekvensklasse 1. Jordras førte til brudd i rørgate. Vann fra rørgaten rant tilbake til elv uten å skade hus eller viktig infrastruktur
- Rørgate, konsekvensklasse 2. Rørbrudd, noe erosjonsskader.

Uønskede hendelse:

- Rørgate, konsekvensklasse 1. Flere punkter med utgraving av omfyllingsmasser rundt nedgrav rørgate under flom.
- Vannvei, konsekvensklasse 1. Feil ved fjernstyring av luke førte til overløp i magasin.

- Rørgate, konsekvensklasse 1. Lekkasje i skjøt mellom to PE-rør forårsaket noe erosjon i rørtrase.
- Rørgate, konsekvensklasse 2. Lekkasje på nedgravd trerørgate førte til oppbløtt grunn.

Innmeldte hendelser i 2019 som ikke er omfattet av meldeplikten

NVE har mottatt noen meldinger om hendelser som ikke er omfattet av meldeplikten.

For vassdragsanlegg i klasse 0 er det bare plikt om å melde fra om ulykker. For vassdragsanlegg i konsekvensklasse 1 – 4 er det imidlertid plikt til å melde fra om både uønskede hendelser og ulykker. Hendelser som regnes som normale er naturligvis ikke meldepliktige. Det forutsettes at dameier håndterer slike ikke-meldepliktige hendelser i samsvar med §§ 5 og 37 i vannressursloven (konsekvensklasse 0-4) og § 7-2 i dam sikkerhetsforskriften (konsekvensklasse 1-4).

Dersom eier er i tvil om det er behov for melding til NVE, kan man ta kontakt med NVE pr. telefon eller epost for nærmere avklaring.

NVEs observasjoner og vurderinger

Det er meldt inn betraktelig færre ulykker og uønskede hendelser i 2019 enn i de foregående årene. Vassdragsanlegg i de fleste konsekvensklasser er representert. Det er ikke registrert hendelser med dødsfall eller personskade som kan relateres til mulig manglende sikringstiltak av hensyn til allmennheten. Hendelsene i 2019 har i de fleste tilfeller ført til ulemper og kostnader for anleggseierne selv, men har generelt ikke medført alvorlige konsekvenser for tredjeperson og samfunnet.

Det er et helt spekter av hendelsestyper. Årsaksforholdene for de ulike hendelsene er også høyst varierende.